

ผลกระทบต่อการใช้ชีวิตชุมชนวิถีใหม่ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของ ของโรคโควิด-19 จังหวัดชัยภูมิ*

The Impact on New Normal Communities of the COVID-19 Pandemic Situation in Chaiyaphum Province

สุนทร ปัญญะพงษ์, สุนันท์ สีพาย, อัญชลี ชัยศรี, ทศไวยวรรณ ดวงมาลา และสำราญ วานนท์
Soonthorn Panyapong, Sunan Sripai, Anchalee Chaisri, Thassanaiyawan Doungmala

and Samlan Vanon

มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

Chaiyaphum Rajabhat University, Thailand

Corresponding Author, E-mail: soonthornpanyapong@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลกระทบต่อการใช้ชีวิตชุมชนวิถีใหม่ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ในจังหวัดชัยภูมิ ประชากรคือ ผู้ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่จังหวัดชัยภูมิ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถาม จำนวน 400 คร่าวเรือน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า ผลกระทบต่อการใช้ชีวิตของชุมชน ประกอบด้วย 1) ด้านสุขภาพกายและสุขภาพจิต เกิดความเครียด และวิตกกังวลในการใช้ชีวิตร้อยละ 75.75 2) ด้านเศรษฐกิจ รายได้ลดลง ร้อยละ 73.75 ต้องหยุดงานหรือถูกเลิกจ้าง การประกอบอาชีพลำบากมากขึ้น 3) ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารและใช้เทคโนโลยีการสื่อสารทางสังคมออนไลน์ เกิดปัญหาสุขภาพกายและสุขภาพจิตจากความวิตกกังวล ร้อยละ 69.75 4) ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม ครอบครัวได้อยู่พร้อมหน้ากันชุมชนได้ปรับเปลี่ยนรูปแบบกิจกรรมงานบุญประเพณีแบบวิถีใหม่ ร้อยละ 64.75 5) ด้านการศึกษาการเรียนแบบออนไลน์ ทำให้มีค่าใช้จ่ายอุปกรณ์ในการเรียนเพิ่มขึ้น ครอบครัวที่มีฐานะยากจนจะได้รับผลกระทบอย่างมาก ร้อยละ 52.75

คำสำคัญ: ผลกระทบต่อชุมชน; ชุมชนวิถีใหม่; สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19

*ได้รับบทความ: 15 กันยายน 2564; แก้ไขบทความ: 21 ตุลาคม 2564; ตอรับตีพิมพ์: 30 มีนาคม 2565

Received: September 15, 2021; Revised: October 21, 2021; Accepted: March 30, 2022

Abstract

The purposes of this research was to study the impact on new normal communities of the COVID-19 pandemic situation in Chaiyaphum Province. The research population was the people living in Chaiyaphum Province. For the quantitative research, the instrument was the questionnaire distributed to 400 households. Data were analyzed by percentage.

The results can be concluded as follows: The impacts on new normal communities are as follows. 1) Physical and mental health impact: they have stress and anxiety in living life 75.75 percent. 2) Economy impact: the villagers have to stop working or get laid off and gain lower income, and it is difficult in working 73.75 percent. 3) Perception of information and technology impact: they communicate through social media: Having problems with physical and mental health from anxiety 69.75 percent. 4) Society and environment impact: family members can get together; the community has changed the form of merit making and tradition activities in the new normal ways 64.75 percent. 5) Education impact of online learning causes an increase in the cost of learning materials. Poor families are severely impact: 52.75 percent.

Keywords: impact community; new normal communities; Pandemic Situation COVID-19

1. บทนำ

การระบาดของโรคโควิด-19 (COVID-19) ที่มีการระบาดใหญ่ (Pandemic) ไปทั่วโลก (ตามประกาศขององค์การอนามัยโลก, 11 มีนาคม 2563) รัฐบาลไทยประกาศข้อกำหนดแห่งพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 (ฉบับที่ 1) ใช้บังคับทั่วราชอาณาจักร ห้ามประชาชนเข้าไปในพื้นที่ที่มีความเสี่ยงต่อการติดโรคโควิด-19 มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 26 มีนาคม พ.ศ. 2563 และต่อมา มีการสั่งปิดสถานที่เป็นการชั่วคราว เช่น ห้างสรรพสินค้า การระงับการให้บริการของสถานบริการต่างๆ ทั้งในกรุงเทพฯ

และปริมณฑล และในอีกหลายพื้นที่ การงดกิจกรรม อาทิ การแข่งขันกีฬา งานบันเทิง งานอบรมสัมมนา การแสดงสินค้า เป็นต้น ซึ่งส่งผลกับการดำเนินชีวิตของประชาชน ได้ส่งผลกระทบต่อทุกมิติทั้งทางสังคม และเศรษฐกิจเป็นวงกว้างอย่างชัดเจน และผู้ได้รับผลกระทบในวงกว้างในระยะเฉียบพลันน่าจะเป็นธุรกิจในเมือง อาทิ ธุรกิจการท่องเที่ยว ธุรกิจค้าปลีก และธุรกิจร้านอาหาร โดยเฉพาะธุรกิจรายย่อย ทั้งร้านอาหาร และร้านค้าปลีก สำนักงานสถิติแห่งชาติได้คาดการณ์ว่าในประเทศไทยมีจำนวนผู้ได้รับผลกระทบโดยตรงอย่างฉับพลันถึงประมาณ 9.88 ล้านคน ซึ่งเป็นกลุ่มแรงงานนอกระบบและ

แรงงานที่อยู่ในภาคบริการในร้านค้าและตลาด กลุ่มแรงงานผู้ได้รับค่าจ้างรายวัน และกลุ่มผู้มี รายได้น้อย ในขณะที่มาตรการช่วยเหลือและ เยียวยาจากภาครัฐที่จะโอบอุ้มผู้ได้รับผลกระทบ ในขณะที่รองรับแรงงานนอกระบบเพียงแค่ 3 ล้านคน เท่านั้น นอกจากนี้ยังไม่รวมถึงแรงงานในระบบที่ ได้รับผลกระทบจากการเลิกจ้างหรือปรับอัตราการ เงินเดือนและเมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2562 คณะ รัฐมนตรีมีมติเห็นชอบเรื่อง มาตรการดูแลและ เยียวยาผลกระทบจากไวรัสโคโรนา (COVID-19) ต่อเศรษฐกิจไทยทั้งทางตรงและทางอ้อม ระยะที่ 2 ซึ่งรวมมาตรการดูแลและเยียวยา “ผู้ประกอบการ” ครอบคลุมมาตรการด้านสินเชื่อและการฝึกอบรม ทักษะฝีมือมากยิ่งขึ้น (กฤษฎา บุญชัย และคณะ, 2563)

ข้อมูลผู้ติดเชื้อจากโควิด-19 ณ วันที่ 10 กันยายน 2563 มีผู้ติดเชื้อสะสมทั่วโลก จำนวน 28 ล้านคน รักษาหายแล้ว จำนวน 20 ล้านคน และเสียชีวิตจำนวน 0.9 ล้านคน ในกรณีของ ประเทศไทยมีผู้ติดเชื้อสะสมจำนวน 3,454 คน รักษาหาย 3,310 คน เสียชีวิตจำนวน 58 คน ถูกจัดอันดับโลกที่ 122 (รายงานข้อมูลสถานการณ์ การติดเชื้อโควิด-19, 2563) และจากการรายงาน ภาวะสังคมไทยไตรมาสสองปี 2563 โดยสภาการ พัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้นำเสนอ ความเคลื่อนไหวทางสังคมที่สำคัญอันเป็นผล มาจากสถานการณ์โควิดฯ ส่งผลในมิติคุณภาพของ คน การจ้างงานยังคงได้รับผลกระทบจากการแพร่ ระบาดของเชื้อโควิดฯ ทำให้การจ้างงานลดลง ในขณะที่เดียวกันอัตราการว่างงานเพิ่มขึ้น หน้าที่ไม่

ก่อให้เกิดรายได้ (NPLs) มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ทั้งนี้ ในส่วนของเศรษฐกิจในครึ่งปีหลังยังมีแนวโน้ม พื้นตัวอย่างชัดเจน ส่งผลกระทบต่อธุรกิจขนาดเล็ก รวมทั้งภาคเกษตรอาจจะสูญเสียความสามารถ ในการดูดซับแรงงานจากนอกภาคเกษตรที่ได้รับ ผลกระทบจากสถานการณ์เชื้อโควิดฯ ด้วย (สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ, 2563)

ในส่วน of สถานการณ์การแพร่ระบาดของ ของโรคโควิด-19 จังหวัดชัยภูมิ ตั้งแต่มีการระบาดของ ของโรคโควิด-19 ในเมืองอุฮั่น มณฑลเหอเป่ย์ ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน เมื่อเดือนธันวาคม 2562 จนมีการรายงานผู้ป่วยในประเทศไทยตั้งแต่ เดือนมกราคมจนถึงวันที่ 30 มีนาคม 2564 พบว่า จังหวัดชัยภูมิ มีรายงานผู้ป่วยที่มีผลยืนยันจากผล ตรวจทางห้องปฏิบัติการ 3 คน โดยเป็นผู้ที่เดินทาง มาจากกรุงเทพมหานคร จำนวน 2 ราย และเดินทาง มาจากประเทศกตาร์ จำนวน 1 ราย นอกจากนี้ ยังมีการยืนยันเพิ่มเติมว่าไม่มีผู้ติดเชื้อจากการ สัมผัสร่วมบ้านหรือจากการสัมผัสผู้ป่วยโดยเฉพาะ บุคคลในครอบครัวแต่อย่างใดกล่าวคือไม่มีการแพร่ กระจายเชื้อภายในจังหวัดชัยภูมิแต่อย่างใด

จากสถานการณ์ข้างต้น จะเห็นได้ว่า สถานการณ์การระบาดของโรคโควิด-19 มีผลกระทบต่อ การพัฒนาประเทศเป็นอย่างมาก ถึงแม้จะมีมาตรการเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุม โรคติดเชื้ออย่างรัดกุมแล้วก็ตาม แต่ก็ยังมีความ เสี่ยงต่อการแพร่ระบาดของเชื้อโรครออยู่ ส่งผลต่อ การดำรงชีวิตของประชาชนที่จะต้องปรับเปลี่ยน วิถีชีวิตใหม่ (New Normal) ให้สอดคล้องกับ สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงอย่างพลิกผัน

(Disruptive Change) ทางด้านเทคโนโลยีดิจิทัล ซึ่งหากประชาชนมีการตั้งรับกับสถานการณ์หรือเตรียมความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงก็จะสามารถดำรงอยู่ในชีวิตวิถีใหม่ได้

ด้วยสภาพปัญหาการระบาดของโรคโควิด-19 ผู้วิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ จึงต้องการศึกษา ผลกระทบการใช้ชีวิตของคนในชุมชนต่อสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 จังหวัดชัยภูมิโดยความร่วมมือของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิร่วมกับหน่วยงานที่เป็นภาคีเครือข่ายด้านสาธารณสุข ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านอื่นๆ ทั้งนี้ โดยสำรวจพฤติกรรมการใช้ชีวิตที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ในพื้นที่จังหวัดชัยภูมิ ทั้งนี้ เพื่อเป็นข้อมูลในการเตรียมความพร้อมและป้องกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่จังหวัดชัยภูมิที่เหมาะสมต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาผลกระทบการใช้ชีวิตของคนในชุมชนต่อสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 จังหวัดชัยภูมิ

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Method) โดยสุ่มตัวอย่างจากประชากรกลุ่มเป้าหมายพื้นที่จังหวัดชัยภูมิ โดยผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

1. ประชากร ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่จังหวัดชัยภูมิ ครอบคลุม พื้นที่ทั้ง 16 อำเภอ ในจังหวัดชัยภูมิ ได้แก่ อำเภอเมืองชัยภูมิ อำเภอบ้านเขว้า อำเภอจัตุรัส อำเภอบำเหน็จณรงค์ อำเภอเทพสถิต อำเภอหนองบัวระเหว อำเภอคอนสาร อำเภอเนินสง่า อำเภอหนองบัวแดง อำเภอแก้งคร้อ อำเภอบ้านแพน อำเภอเกษตรสมบูรณ์ อำเภอภูเขียว อำเภอกอนสาร อำเภอภักดีชุมพลและอำเภอซับใหญ่ จำนวนทั้งหมด 1,138,777 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยทำการสุ่มอำเภอ ในจังหวัดชัยภูมิ จำแนกเป็นอำเภอขนาดใหญ่ จำนวน 5 อำเภอ อำเภอขนาดกลาง จำนวน 5 อำเภอ และอำเภอขนาดเล็ก จำนวน 6 อำเภอ โดยดูจากจำนวนประชากร จากนั้นผู้วิจัยได้ทำการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple random sampling) โดยวิธีการจับฉลาก 3 อำเภอ ประกอบด้วย อำเภอขนาดใหญ่ คือ อำเภอเมืองชัยภูมิ อำเภอขนาดกลางคือ อำเภอจัตุรัส และอำเภอขนาดเล็กคือ อำเภอบ้านเขว้า จากนั้น ผู้วิจัยทำการสุ่มตำบลในแต่ละอำเภอ 2 ตำบล โดยแบ่งเป็นตำบลในเขตเทศบาล และนอกเขตเทศบาล จากนั้นได้ทำการจับฉลากสุ่มมาจำนวน 6 ตำบล ด้วยการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) จากประชากรทั้ง 3 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองชัยภูมิ อำเภอจัตุรัส อำเภอบ้านเขว้า จำนวน 65,687 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้จากตารางของ Yamane ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% มีจำนวน 400 คน รายละเอียดสามารถจำแนกได้ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

ที่	อำเภอ	ตำบล		ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1	เมืองชัยภูมิ	ในเขตเทศบาล	บ้านค่าย	12,991	79
		นอกเขตเทศบาล	นาฝาย	11,628	70
2	จัตุรัส	ในเขตเทศบาล	หนองบัวใหญ่	7,337	45
		นอกเขตเทศบาล	ตำบลละหาน	12,756	77
3	บ้านเขว้า	ในเขตเทศบาล	บ้านเขว้า	15,066	92
		นอกเขตเทศบาล	ชีบน	5,909	37
รวม				65,687	400

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยการวิจัยเรื่องผลกระทบการใช้ชีวิตของคนในชุมชนต่อสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 จังหวัดชัยภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการการวิจัยคือแบบสอบถามการสำรวจพฤติกรรม การใช้ชีวิต การปรับตัว การเรียนรู้จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19

4. การผ่านจริยธรรมในมนุษย์ ผู้วิจัยได้คำนึงถึงการพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง จึงได้ยื่นโครงการวิจัยเพื่อขอรับการพิจารณารับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ต่อหน่วยจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา เอกสารรับรองเลขที่ HE-138-2563 เมื่อผ่านการรับรองจริยธรรมแล้ว ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยแนะนำตัวอธิบายวัตถุประสงค์ ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล ให้กลุ่มตัวอย่างทราบ พร้อมทั้งชี้แจงรายละเอียดกับกลุ่มตัวอย่างว่า การเข้าร่วมการวิจัยของกลุ่มตัวอย่างในครั้งนี้เป็นการเข้าร่วมด้วยความสมัครใจ โดยการตัดสินใจของกลุ่มตัวอย่างเอง และกลุ่ม

ตัวอย่างสามารถถอนตัวออกจากการวิจัยได้ตลอดเวลา ข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างจะเป็นความลับ ถูกนำเสนอแบบภาพรวม โดยจะไม่มีผลกระทบใดๆ ต่อกลุ่มตัวอย่าง และข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม และการสัมภาษณ์ทั้งหมดจะถูกทำลายหลังจากที่ผลการวิจัยได้รับการเผยแพร่แล้ว

5. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยใช้เครื่องมือสำคัญคือแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นและได้รับการตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาและความเหมาะสม โดยผู้ทรงคุณวุฒิ โดยพิจารณาพร้อมกันกับแบบเสนอโครงการวิจัย หลังจากผ่านการพิจารณาโดยผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว ผู้วิจัยได้ปรับปรุงและแก้ไขแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ จากนั้นจึงนำเครื่องมือดังกล่าวไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างและกลุ่มเป้าหมายตามที่กำหนดไว้

6. การวิเคราะห์ข้อมูลการวิเคราะห์เชิงปริมาณใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์

SPSS/PC+ (Statistical Package for the Social Sciences) เพื่อเสนอค่าสถิติ ร้อยละ เพื่ออธิบาย และเปรียบเทียบข้อมูล

4. สรุปผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงร้อยละ 74.25 อายุ 60 ปีขึ้นไป ร้อยละ 41.50 มีสถานะเป็นหัวหน้าครัวเรือน จำนวน 215 คน ร้อยละ 53.75 เป็นครัวเรือนที่ตั้งของครัวเรือนในเขตเทศบาล จำนวน 201 คน ร้อยละ 50.25 มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 4-6 คน จำนวน 206 ครัวเรือน ร้อยละ 51.50 จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่อาศัยอยู่จริงในปัจจุบันจำแนกรายอำเภอ ดังนี้ อำเภอเมือง ร้อยละ 35.52 อำเภอบ้านเขว้า ร้อยละ 33.52 และอำเภอจัตุรัส ร้อยละ 31.09 ตามลำดับ ข้อมูลสมาชิกในครัวเรือนที่กำลังศึกษาจำแนกรายอำเภอ ดังนี้ อำเภอจัตุรัส ร้อยละ 33.84 อำเภอเมือง ร้อยละ 33.23 และอำเภอบ้านเขว้า ร้อยละ 32.93 ตามลำดับ สมาชิกในครัวเรือนที่ไม่ได้กำลังศึกษา จำแนกรายอำเภอ ดังนี้ อำเภอเมือง ร้อยละ 36.33 อำเภอจัตุรัส ร้อยละ 33.21 และอำเภอบ้านเขว้า ร้อยละ 30.46 ตามลำดับ สมาชิกในครัวเรือนถูกเลิกจ้างถาวร จำแนกรายอำเภอ ดังนี้ อำเภอเมือง ร้อยละ 37.74 อำเภอบ้านเขว้า ร้อยละ 35.85 และอำเภอจัตุรัส ร้อยละ 26.42 ตามลำดับ สมาชิกในครัวเรือนถูกเลิกจ้างชั่วคราว หรือพักงานจำแนกรายอำเภอ ดังนี้ อำเภอจัตุรัสและอำเภอบ้านเขว้า ร้อยละ 37.14 และอำเภอเมือง ร้อยละ 25.71 สมาชิกในครัวเรือนถูกนายจ้าง ลดวันทำงานหรือลดเวลาทำงานทำให้รายรับลดลงจำแนกรายอำเภอ ดังนี้

อำเภอเมือง ร้อยละ 41.46 อำเภอจัตุรัส ร้อยละ 31.71 และอำเภอบ้านเขว้า ร้อยละ 26.83 ตามลำดับ อาชีพหลักหัวหน้าครัวเรือนคือ อาชีพเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 40.50 และอาชีพเสริมคือรับจ้าง/จ้างรายวัน ร้อยละ 23.50 รายได้รวมของสมาชิกในครัวเรือนต่อเดือนมีรายได้ต่อเดือนไม่เกิน 30,000 บาท ร้อยละ 88.25 มีรายได้เมื่อเปรียบเทียบกับรายจ่ายเพียงพอแต่ไม่เหลือเก็บ ร้อยละ 45.25 และไม่มีการกู้ยืม ร้อยละ 24.00

2. ผลกระทบการใช้ชีวิตของคนในชุมชน ต่อสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 จังหวัดชัยภูมิ

2.1 ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ ประกอบด้วย ด้านรายได้ ด้านการใช้จ่ายใช้สอย ด้านภาระหนี้สินนอกระบบ ด้านเงินออม สามารถอธิบายผลกระทบแบ่งเป็น 2 ระยะ ดังนี้ 1) ผลกระทบระยะระบาด ประกอบด้วย ไม่ได้รับผลกระทบด้านภาระหนี้สินนอกระบบ ร้อยละ 82.25 ไม่ได้รับผลกระทบด้านหนี้สินในระบบ ร้อยละ 70.50 ได้รับผลกระทบด้านรายได้ลดลง ร้อยละ 62.50 ไม่ได้รับผลกระทบด้านเงินออม ร้อยละ 52.75 และไม่ได้รับผลกระทบด้านเศรษฐกิจการใช้จ่าย ร้อยละ 42.50 และ 2) ผลกระทบระยะปัจจุบัน ด้านรายได้ลดลง ร้อยละ 73.75 ไม่ได้รับผลกระทบภาระหนี้สินนอกระบบ ร้อยละ 68.25 ได้รับผลกระทบเงินออมลดลง ร้อยละ 50.75 ไม่ได้รับผลกระทบด้านภาระหนี้สินในระบบ ร้อยละ 55.50 ด้านการใช้จ่ายลดลง ร้อยละ 42.25

2.2 ผลกระทบด้านสุขภาพ สมาชิกในครัวเรือนมีผลกระทบด้านสุขภาพ กล่าวคือ

ทำให้สมาชิกในครัวเรือนมีความเครียดทั้งทางกายและจิตใจ และมีความวิตกกังวลเพิ่มขึ้น ร้อยละ 75.75 สมาชิกในครัวเรือนมีการป้องกันการติดเชื้อและดูแลสุขภาพเพิ่มขึ้น ร้อยละ 94.00

2.3 ผลกระทบด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย ความสัมพันธ์ของสมาชิกในครัวเรือนที่เป็นปกติ จำแนกเป็นคนรัก/คู่สมรส ร้อยละ 83.25 พ่อแม่ลูก 85.50 ญาติ 74.25 เพื่อน 65.50 เพื่อนร่วมงาน 66.25 เพื่อนในสังคมออนไลน์ 73.50 สมาชิกในครัวเรือนมีผลกระทบ การพบปะเพื่อนบ้าน/คนในชุมชน ร้อยละ 64.75 การเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชน ร้อยละ 61.75 การทำกิจกรรมสังสรรค์ ร้อยละ 49.25 และ สมาชิกในครัวเรือนไม่ได้รับผลกระทบด้านความวิตกกังวล ได้แก่ การทะเลาะเบาะแว้งในครอบครัว ร้อยละ 86.75 ในความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ร้อยละ 70.50 ไม่ได้รับผลกระทบความวิตกกังวลในการไปเกี่ยวข้องกับบุคคลรอบข้าง ร้อยละ 63.00

2.4 ผลกระทบด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร สมาชิกในครัวเรือนมีระดับการเข้าถึงแหล่งข้อมูลข่าวสารมากขึ้นผ่านทางช่องทาง ดังนี้ ทางโทรทัศน์ ร้อยละ 66.00 ผู้นำชุมชน/อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ร้อยละ 63.75 เสียงตามสาย ร้อยละ 58.00 เพื่อนบ้านในชุมชน ร้อยละ 51.50 การเข้าถึงแหล่งข้อมูลข่าวสารจากเจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐ ร้อยละ 48.00 ทางเฟสบุ๊ค ร้อยละ 45.75 ส่วนสมาชิกในครัวเรือนมีระดับการเข้าถึงแหล่งข้อมูลข่าวสาร ดังนี้ เว็บไซต์ 56.75 อินสตาแกรม ร้อยละ 55.75 ทางไลน์ ร้อยละ 51.25 เพาเดียมครอบครัว/ญาติ/

เพื่อน ร้อยละ 50.00 และวิทยุ ร้อยละ 46.00 ด้านเทคโนโลยีสมาชิกในครัวเรือนได้รับผลกระทบจากการใช้เทคโนโลยี เกิดปัญหาสุขภาพกายจากการใช้เครื่องมือสื่อสาร ร้อยละ 69.75 เกิดปัญหาสุขภาพจิตจากการวิตกกังวล เมื่อรับข้อมูลข่าวสารจากสื่อเทคโนโลยี ร้อยละ 61.50 เกิดความเสี่ยงต่อการรับรู้ข่าวสารเท็จ ร้อยละ 61.00 อยู่ในระดับเท่าเดิม และเกิดการเรียนรู้การใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ ร้อยละ 50.00

2.5 ผลกระทบด้านการศึกษาสมาชิกในครัวเรือนได้รับผลกระทบจัดการศึกษา นักเรียนนักศึกษา อยู่ในระดับมากขึ้น ต้องเรียนออนไลน์ ร้อยละ 52.75 ผู้ปกครองมีค่าใช้จ่ายการศึกษาเพิ่ม ร้อยละ 43.00 เด็กต้องเรียนชดเชย ร้อยละ 39.00 เด็กเรียนไม่ทันเพื่อน ร้อยละ 38.75 ผู้ปกครองต้องซื้ออุปกรณ์ด้านเทคโนโลยีเพิ่ม ร้อยละ 38.70 และเด็กมีพฤติกรรมติดสื่อ/เกมมือถือ ร้อยละ 36.50 และสมาชิกในครัวเรือนมีการพัฒนาตนเองโดยสร้างทักษะใหม่ การเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านระบบออนไลน์ ร้อยละ 49.00 มีพฤติกรรมการจับจ่ายใช้สอย การทำอาหารทานเองในครัวเรือน ร้อยละ 48.25

5. อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 จังหวัดชัยภูมิ สามารถอภิปรายผลการวิจัย ได้ดังนี้

1. ผลกระทบด้านเศรษฐกิจจากผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า ผลกระทบจากการระบาดของโรคโควิด-19 ทั้งในด้านภาระหนี้สินนอกระบบ

เงินออมลดลง การจับจ่ายลดลง สอดคล้องกับงานวิจัยของพิริยะ ผลพิรุฬห์ (2563) ที่กล่าวว่าเกิดผลกระทบต่อการจ้างงาน ค่าจ้าง ความยากจนและความเหลื่อมล้ำ เมื่อมีผู้เจ็บป่วยจากการติดเชื้อเป็นจำนวนมาก ย่อมส่งผลไปสู่การสูญเสียรายได้ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อค่าใช้จ่ายภายในครัวเรือนและสอดคล้องกับงานวิจัยของศุภานันท์ ขอบประดิษฐ์ (2563, หน้า 1-14) ที่ได้ศึกษาวิกฤตโควิด-19 ส่งผลกระทบต่อเปลี่ยนแปลงทางสังคมอย่างไรพบว่า ผลกระทบทางเศรษฐกิจไม่ว่าจะเป็นธุรกิจร้านอาหาร ธุรกิจค้าขาย ธุรกิจการท่องเที่ยวฯ บริษัทและห้างร้านจำนวนมากต้องทยอยปิดตัวในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงจากโรคโควิด-19 เป็นต้น

2. ผลกระทบด้านสุขภาพจากการ พบว่าผลกระทบด้านสุขภาพ ทำให้สมาชิกในครัวเรือนมีการป้องกันการติดเชื้อและดูแลสุขภาพมากขึ้น ทำให้สมาชิกในครัวเรือนมีความเครียดหรือความวิตกกังวลเพิ่มขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของบุญมา สุนทรวีรัตน์ (2563, หน้า 16-34) ได้ศึกษาเรื่องโควิด-19 แนวทางการดำเนินงานและผลกระทบระดับพื้นที่ จังหวัดเลย ที่กล่าวว่า ผลกระทบจากโรคโควิด-19 คือ ความกังวลในองค์ความรู้ ความกังวลความกลัวเกี่ยวกับรายได้ลดลง ต้นทุนเพิ่มขึ้น เพราะไม่สามารถประกอบอาชีพได้ และความกังวลต่อมาตรการเฝ้าระวังที่อาจไม่ครอบคลุมแนวทางการดำเนินงาน รวมทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของจันทน์ เจริญศรี (2563) ที่กล่าวว่า ประชาชนจะมีความตระหนักในเรื่องการดูแลสุขภาพ เชื้อโรคและการเกิดโรคระบาดเพิ่มขึ้น มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ลดการมีปฏิสัมพันธ์ทางกายกับบุคคล

อื่น และให้ความสำคัญกับการรักษาสุขอนามัยที่มีมากขึ้นจนเกิดความคุ้นชินและกลายเป็นพฤติกรรมใหม่ เป็นต้น

3. ผลกระทบด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม จากผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า ความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัวเปลี่ยนแปลงไป ทั้ง การพบปะเพื่อนบ้านหรือคนในชุมชน การเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชน การทำกิจกรรมสังสรรค์ สอดคล้องกับงานวิจัยของคันสนีย์ กระจ่างโหมและคณะ (2564, หน้า 1-20) ที่กล่าวถึง กิจกรรมทางสังคมอันเป็นงานสำคัญที่เคยจัดตามวิถีชีวิตไม่ว่าจะเป็นงานศพ งานแต่งงาน งานบวช งานขึ้นบ้านใหม่ ถูกปรับให้มีขนาดเล็กลงหรือเลื่อนออกไป รวมถึงไม่ได้เดินทางกลับบ้านไปเยี่ยมครอบครัวในช่วงระยะเวลาหนึ่งรวมทั้งมาตรการของรัฐที่ประกาศให้งดการจัดงานกิจกรรมที่มีการรวมตัวกันของคนกลุ่มใหญ่ ยกเลิกและเลื่อนการเดินทางท่องเที่ยวออกไปก่อน โดยเฉพาะการท่องเที่ยวต่างประเทศ สถานที่สาธารณะหลายแห่งปิดให้บริการ ไม่ว่าจะเป็นสวนสาธารณะสนามกีฬา สวนสุขภาพ ร้านอาหาร ร้านเครื่องดื่ม ธุรกิจเสริมความงาม ร้านนวด ร้านสปาต่างปิดให้บริการในช่วงระยะเวลาหนึ่ง

4. ผลกระทบด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ จากผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า เมื่อรับรู้ข้อมูลข่าวสารและสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ เกิดความเสี่ยงต่อการรับรู้ข่าวสารเท็จ สมาชิกในครัวเรือนมีระดับการเข้าถึงแหล่งข้อมูลข่าวสารมากขึ้นผ่านทางช่องทาง ทั้งทางโทรทัศน์ ผู้นำชุมชน/อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) เสียงตามสาย เพื่อนบ้านในชุมชน การเข้า

ถึงแหล่งข้อมูลข่าวสารจากเจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐ ร้อยละ ทางเฟสบุ๊ก รวมทั้งมีการเข้าถึงแหล่งข้อมูลข่าวสารทางเว็บไซต์ อินสตราแกรม ทางไลน์ เท่าเดิมครบครัว/ญาติ/เพื่อน ผลกระทบจากการรับรู้ข้อมูลข่าวสารคือ เกิดปัญหาสุขภาพกายจากการใช้เครื่องมือสื่อสาร เกิดปัญหาสุขภาพจิตจากการวิตกกังวล สอดคล้องกับผลการศึกษาของจุฑาทิพย์ จันทรลุน (2563, หน้า 36-49) ที่กล่าวว่าความต้องการสารสนเทศของประชาชนทั่วโลกส่วนใหญ่ต้องการสารสนเทศในด้านการดูแลป้องกัน ตนเองและอาการป่วยของโรค ช่องทางที่รับสารสนเทศคือโทรทัศน์ของ ภาครัฐและสื่อสังคมออนไลน์ ด้านการใช้สารสนเทศคือคนใช้สารสนเทศเพื่อการป้องกันตนเองจากโรคและการติดตามอาการป่วยที่เกิดขึ้นเพื่อเฝ้าระวังรักษาสุขภาพตนเองและคนรอบข้าง ปัญหาที่พบในการค้นหาสารสนเทศและการรับข่าวสารคือการมีข่าวลือ ข่าวปลอม และข่าวสารเกี่ยวกับโรคที่มากเกินไป เป็นต้น

5. ผลกระทบด้านการศึกษาจากผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่าการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ได้ส่งผลกระทบด้านการศึกษาทั้งนักเรียน นักศึกษา จึงต้องใช้วิธีการเรียนการสอนแบบออนไลน์ สอดคล้องกับผลการศึกษาของคันสนีย์ กระจำนัง และคณะ (2564, หน้า 1-20) ที่กล่าวถึงสถานศึกษาที่มีการเรียนการสอนภาคฤดูร้อนส่งผลให้ผู้ปกครองมีค่าใช้จ่ายการศึกษาเพิ่ม โดยนักเรียนต้องเรียนชดเชยเพราะเด็กเรียนไม่ทันเพื่อน ทำให้ผู้ปกครองต้องซื้ออุปกรณ์ด้านเทคโนโลยี ส่งผลให้เกิดการพัฒนาตนเอง โดยสร้างทักษะใหม่การ

เรียนรู้ด้วยตนเองผ่านระบบออนไลน์

6. ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1.1 ด้านเศรษฐกิจ หน่วยงานภาครัฐควรส่งเสริมการจ้างงานในภาคส่วนต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนในลักษณะของการจ้างงานแบบชั่วคราว เพื่อบรรเทาภาวะการว่างงานของภาคแรงงานให้มีงานทำ

1.2 ด้านสุขภาพ หน่วยงานด้านสาธารณสุขควรเร่งผลิตสื่อออนไลน์เพื่อประชาสัมพันธ์การเฝ้าระวัง การรับรู้ การปฏิบัติตัวสำหรับเป็นแนวปฏิบัติในการลงพื้นที่หรือชุมชนของหน่วยงานทางด้านสาธารณสุข เช่น กลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) และเพิ่มช่องทางในการเข้าถึงสื่อประชาสัมพันธ์เพื่อเพิ่มการรับรู้มากขึ้น

1.3 ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม หน่วยงานด้านพัฒนาชุมชนควรส่งเสริมการสร้างอาชีพภายในชุมชนเพื่อเป็นอาชีพเสริมแก่ประชาชนเพื่อเพิ่มรายได้ เช่น ส่งเสริมความรู้ ส่งเสริมอาชีพ ส่งเสริมกิจกรรมการผลิตสินค้าโอท็อป โดยชุมชน

1.4 ด้านข้อมูลข่าวสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ หน่วยงานด้านเทคโนโลยีควรนำเสนอข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริงทำให้เกิดการรับรู้ข้อมูลและให้ทุกช่วงวัยเรียนรู้กับการใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ

1.5 ด้านการศึกษา หน่วยงานด้านการศึกษาคควรจัดการเรียนการสอนผ่านช่องทางออนไลน์เกิดการพัฒนาตนเองในการเรียนรู้มากขึ้นและพัฒนาสื่อการเรียนการสอนรูปแบบใหม่เพื่อให้

สามารถเข้าถึงข้อมูลได้ง่ายขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยในเชิงคุณภาพ โดยวิธีการสังเกตพฤติกรรมและการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความละเอียดมากขึ้น

2.2 ควรมีศึกษาด้านคุณภาพชีวิตการทำงานในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19

2.3 ควรมีการศึกษาครัวเรือนหรือชุมชนที่เป็นพื้นที่ความเสี่ยงสูงที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดโรคโควิด-19

7. องค์ความรู้ที่ได้รับ

จากการทำวิจัยผลกระทบต่อการใช้ชีวิตชุมชนวิถีใหม่ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ในจังหวัดชัยภูมิ สรุปเป็นองค์ความรู้ดังนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้รับ

เอกสารอ้างอิง

- กฤษฎา บุญชัย และคณะ. (2563). รายงานฉบับสมบูรณ์ การวิจัยเรื่อง การประเมินความเสียหายผลกระทบและปรับตัวของชุมชนท้องถิ่นต่อภาวะโรคโควิด-19. เข้าถึงได้จาก https://www.ldi.or.th/wp-content/uploads/2020/11/Research_COVID.pdf
- กรมควบคุมโรค. (2563). รายงานข้อมูลสถานการณ์การติดเชื้อโควิด-19 ประเทศไทย. เข้าถึงได้จาก <https://ddc.moph.go.th/viralpneumonia/index.php>
- จุฑาทิพย์ จันทรลูน. (2563). พฤติกรรมสารสนเทศในยุคโควิด-19. วารสารห้องสมุด, 64(2), 36-49.
- จันทน์ เจริญศรี. (2563). บทวิเคราะห์ 7 New Normal ที่อาจได้เห็นในสังคมไทยในวันที่โควิด-19 หายไป. เข้าถึงได้จาก <https://www.pptvhd36.com/news/ประเด็นร้อน/124543>
- บุญมา สุนทราวิรัตน์. (2563). โควิด-19 แนวทางการดำเนินงานและผลกระทบระดับพื้นที่จังหวัดเลย ประเทศไทย. วารสารวิชาการสาธารณสุขชุมชน, 7(1), 16-34.
- พิริยะ ผลพิรุฬห์. (2563). ผลกระทบทางเศรษฐกิจจาก “ไวรัสโควิด-19”. เข้าถึงได้จาก <https://www.posttoday.com/finance-stock/columnist/618563>
- คันสนีย์ กระจำโนม และคณะ. (2564). กลยุทธ์การปรับตัวของภาคการท่องเที่ยวในภาคเหนือตอนบน ภายใต้วิกฤติการณ์การระบาดโควิด-19. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย มนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์, 41(1), 1-20.
- ศรุตานนท์ ซอบประดิษฐ์. (2563). วิกฤตโควิด 19 ส่งผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมอย่างไร. วารสารชัยภูมิปริทรรศน์, 3(2), 1-14.
- สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ. (2563). รายงานข้อมูลสถานการณ์การติดเชื้อโควิด-19 ประเทศไทย. เข้าถึงได้จาก <https://www.nrct.go.th/news>
- องค์การอนามัยโลก. (2563). โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19). เข้าถึงได้จาก https://ddc.moph.go.th/viralpneumonia/ind_world.php

